

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/1939

Sayı : B.13.SGB.0-12.00-00-7/1939 610 -1011
Konu : Yazılı Soru Önergesi

01 Mayıs 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22/02/2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3672 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Ufuk ARAS'a ait 7/1939 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ UFUK URAS'IN 7/1939 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Maltepe Mah. Siteyolu Sk. No: 44 Davutpaşa-Zeytinburnu/İSTANBUL adresinde kurulu bulunan ve iş merkezi olarak kullanılan 5 katlı binada 31/01/2008 tarihinde meydana gelen patlama olayının basından öğrenilmesi üzerine, İş Teftiş İstanbul Grup Başkanlığında görevli 2 İş Müfettişi acil olarak görevlendirilmiş ve aynı gün olay mahallinde ilk tespitlerin yapılması sağlanmıştır. Bakanlığımız iş müfettişlerince olayla ilgili inceleme ve soruşturma halen sürdürülmekte olup, inceleme tamamlandığında düzenlenecek raporlar gereği yapılmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilecektir.

Bu patlama olayının incelenmesi dışında söz konusu bölgede 06/02/2008 – 11/02/2008 tarihleri arasında toplam 39 İş Müfettişi tarafından 300 işyerinde kayıt dışı istihdam ile ilgili tarama teftişleri yapılmıştır. Teftişi yapılan 300 işyerinden 39 işyerinin kaydının bulunmadığı, denetimlerde toplam 3889 işçiye ulaşıldığı, bunlardan 155 çalışanın kayıt dışı olarak çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Bunların yanı sıra, Bakanlığımızca kayıt dışı işyerleri ve kayıt dışı işçilerin tespitine yönelik olarak 25/02/2008 tarihinde İstanbul ve Kocaeli illerinde 400 Bakanlık İş Müfettişinin görev aldığı proje denetimi başlatılmıştır. Teftişlere halen devam edilmekte olup, değerlendirme raporu daha sonra düzenlenecektir.

Bakanlığımız, Türkiye genelinde görev yapan 261'i iş sağlığı ve güvenliği yönünden (teknik), 307'si işin yürütümü yönünden (sosyal) olmak üzere toplam 568 iş müfettişi çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izleme, denetleme ve teftişi görevini yerine getirmektedir.

4857 sayılı İş Kanununda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve yapılan denetimlerdeki uyarılara rağmen gerekli önlemleri almayan işveren veya işveren vekillerine mevzuatımızda yer alan hükümler çerçevesinde idari para cezası, işin kısmen veya tamamen durdurulması ile işyerinin kapatılması müeyyideleri uygulanmaktadır.

Denetim faaliyetlerimiz için bütçeden ayrılan kaynak, 28 Aralık 2007 tarih ve 26740 sayılı Resmi Gazetede (mükerrer) yayımlanan 5724 sayılı 2008 Yılı Merkezi Bütçe Kanununda 28.807.000 YTL olarak yer almıştır. "Yolluklar" ise 2.612.000 YTL'dir.

Yine, kayıt dışı işçi çalıştırıldığı ya da üretim yapıldığı saptanan veya düşünülen sektörlerle ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nca her yıl hazırlanan yıllık genel çalışma plan ve programı çerçevesinde de denetimler yapılmaktadır. Özellikle sektörel risk analizi konusunda çalışmalar yapılarak, risk faktörü yüksek olan sektörlerin denetimine öncelik verilmektedir. Denetim esnasında sigortasız çalışan kişiler, çalışma süreleri, ödenen ücretler, işçi sağlığı ve güvenliğine aykırı hususlar gibi durumlar varsa tespit edilmekte ve ilgililer hakkında gerekli yasal işlemler yapılmaktadır.

Ayrıca, 05/02/2008-22/02/2008 tarihleri arasında İstanbul ili Zeytinburnu, Merter, İkitelli, Gaziosmanpaşa, Şişli vb. semtlerde 16 sosyal güvenlik müfettişimizin katılımı ile işyerlerinde denetim yapılmıştır.

Bunun yanı sıra, 25/02/2008 tarihinde İstanbul ilinin muhtelif bölgelerinde ve sanayi sitelerinde 360, Sakarya ilinde 40 denetim elemanın katılımıyla denetimlere başlanmış ve 07/03/2008 tarihinde tamamlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na 2007 yılında yapılan denetimler sonucunda tespit edilen işyeri ve sigortalılara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Denetlenen İşyeri Sayısı	12.612
Kaçak (Tescilsiz) İşyeri Sayısı	711
Çalıştığı Tespit Edilen Sigortalı Sayısı	239.220
Kaçak (Sigortasız) Çalışan Sayısı	8.334
Önerilen İdari Para Cezası	38.363.001.-YTL

05/02/2008-22/02/2008 tarihleri arasında İstanbul ilinde 16 sosyal güvenlik müfettişinin katılımıyla yapılan denetimler sonucunda tespit edilen işyeri ve sigortalılara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Denetlenen İşyeri Sayısı	958
Kaçak (Tescilsiz) İşyeri Sayısı	97
Çalıştığı Tespit Edilen Sigortalı Sayısı	11.841
Kaçak (Sigortasız) Çalışan Sayısı	1.081
Önerilen İdari Para Cezası	906.442.-YTL.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na sosyal sigortalılar mevzuatının uygulanması, kayıt dışı istihdamın kayıt altına alınabilmesi için gerekli denetimler sürekli olarak yapılmaktadır. Denetimle ilgili herhangi bir kaynak yetersizliği söz konusu değildir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığında görev yapmakta olan müfettiş sayısı 561'dir. Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulu'nun 26/12/2007 tarih 2007/385 sayılı kararı ile kabul edilen 2008 yılı Mali Yılı Bütçesi Analitik Bütçe Sınıflandırılmasına göre; Başkanlığın personel gideri 29.827.020.-YTL, yollukları ise 14.480.198.-YTL'dir. Denetim faaliyetleri için görevlendirilen müfettişlere 6245 sayılı Harcırah Kanunu muvacehesinde günlük yevmiye, konaklama, yol vb. ödemeler yapılmaktadır. Dolayısıyla denetim için yapılan/yapılacak görevlendirmelerde herhangi bir ödenek yetersizliği söz konusu değildir.

Diğer taraftan, kayıt dışı istihdamın kayıt altına alınabilmesi için son yıllarda önemli çalışmalar yapılmıştır. Her şeyden önce, kayıt dışı istihdamın nedenleri arasında sayılan prim oranlarının yüksekliği konusunda;

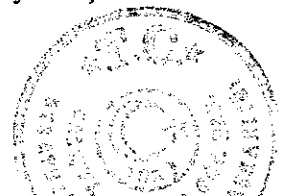
5073 sayılı Kanunun ile; 01.01.2004 ile 30.06.2004 tarihleri arasında, sigortalının günlük kazancı, sigorta primine esas kazanç alt sınırının altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait işverence ödenmesi gereken prim tutarının sigortalı ve işveren hisselerinin Hazine tarafından karşılanması,

24/06/2004 tarihinde kabul edilen 5198 sayılı Kanun ile, sigorta primine esas kazanç alt sınırının asgari ücret seviyesine düşürülmesi,

06/02/2004 tarihli 5084 sayılı Kanun ve bu kanunda değişiklik yapan 5615 ve 5568 sayılı kanunlarla, bazı illerde faaliyet gösteren işyerlerinde çalışan işçilerin işveren priminin organize sanayi bilgelerinde tamamının, diğer yerlerde ise %80'inin hazine tarafından karşılanması,

Suretiyle istihdam üzerindeki sigorta primi maliyeti önemli oranda düşürülmüştür.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile daha önce SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı bünyesinde 4 teftiş kurulu halinde görev yapan müfettişler, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı çatısı altında birleştirilmiş, Başkanlığın görevleri arasında "kayıt dışı istihdamı önleme..." hususu da açıkça belirtilmiştir.

Denetimin daha yaygın olarak yapılması amacıyla, daha önce SSK bünyesinde görev yapan ve kadro sayısı az olan yoklama memurlarının görev ve yetkileri artırılarak, sosyal güvenlik kontrol memurları şeklinde yeniden yapılandırılmış ve kadro sayısı 3.400'e çıkarılmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği alanında özellikle son yıllarda gerek kurumsallaşma gerekse mevzuat bakımından önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmelerin sonucunda Bakanlığımızca AB ve ILO normları dikkate alınarak 4857 sayılı İş Kanunu çıkarılmıştır. Bu Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanmaktadır. Ayrıca, bu Kanuna dayanılarak İkinci Ulusal Programı çerçevesinde iş sağlığı ve güvenliği alanında AB müktesebatı uyumlaştırılarak 21 adet Yönetmelik yayımlanmıştır.

Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği konularında önerilerde bulunmak amacıyla Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi kurulmuştur. Söz konusu Konseyin, sosyal ortaklarımız ve kamunun görüş ve önerileri doğrultusunda bütün çalışanları kapsayacak şekilde 89/391/EEC sayılı Çerçeve Direktifin esas alındığı İş sağlığı ve güvenliği alanında genel prensiplerin yer aldığı bir İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu tasarısı üzerindeki çalışmalar sürdürülmektedir.

